
**ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΕΠΕΙΓΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
ΣΤΗΝ ΚΑΘ' ΗΜΕΡΑ ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΡΑΞΗ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η χρήση της σχισμοειδούς λυχνίας

Η σχισμοειδής λυχνία είναι ένα διοπτρικού τύπου μικροσκόπιο με ειδική πηγή φωτισμού και διάφορα συστήματα φακών. Χρησιμοποιείται για την εγγύς εξέταση των προσθίων τμημάτων του οφθαλμού και των περιβολβικών δομών. Λόγω του ότι παρέχει υψηλή μεγέθυνση της εξεταζόμενης περιοχής, η σχισμοειδής λυχνία αποτελεί ανεκτίμητης αξίας εξέταση για την ανίχνευση εκδορών του κερατοειδούς χιτώνα, ξένων σωμάτων στον οφθαλμό (τόσο επιφανειακών όσο και βαθύτερα εντοπιζόμενων), παθήσεων του πρόσθιου διαμερίσματος (π.χ. ιρίτιδα και γλαύκωμα κλειστής γωνίας) και διαφόρων παθολογικών καταστάσεων που αφορούν τον επιπεφυκότα, το σκληρό χιτώνα και τα βλέφαρα. Η χρήση της σχισμοειδούς λυχνίας είναι αρκετά απλή, αλλά, παρ' όλα αυτά, χρειάζεται πρακτική εξάσκηση ώστε να αποκτηθεί ευχέρεια με τον έλεγχο της εστίασης και τη χρήση των διάφορων φακών.

Ανασκοπήστε την ανατομία του πρόσθιου τμήματος του οφθαλμού στην Εικόνα 1.1.

Ο επιπεφυκός είναι ένα λεπτό, διαφανές στρώμα βλεννογόνιας μεμβράνης που καλύπτει την πρόσθια επιφάνεια του σκληρού (βολβικός επιπεφυκός) και ανακάμπτει προς τα έξω καλύπτοντας τις οπίσθιες επιφάνειες των βλεφάρων (βλεφαρικός επιπεφυκός). Ο επιπεφυκός συνέχεια με το επιθήλιο του κερατοειδούς αντίστοιχα με το σκληρο-κερατοειδικό όριο και φτάνει ως στο δέρμα στην άκρη των βλεφαρίδων. Χρησιμοποιώντας φθορίζουσα χρωστική (φλουροσκεΐνη), αυτή συσσωρεύεται στα όρια ενός σκισίματος του επιπεφυκότα και, με τη χρήση του κυανού φίλτρου του κοβαλτίου, εμφανίζεται σαν μια κιτρινοπράσινη απόχρωση κατά την εξέταση με τη σχισμοειδή λυχνία.

Ο κερατοειδής είναι ένας διαφανής, ανάγγειος ιστός που χρησιμεύει σαν ένα διαθλαστικό αλλά και προστατευτικό υμενώδες παράθυρο μέσα από το οποίο διέρχεται το φως κατευθυνόμενο προς τον αμφιβληστροειδή χιτώνα. Το επιθήλιο του κερατοειδούς περιέχει πλούσιο δίκτυο νευρικών ινών, το οποίο, σε περίπτωση τραυματισμού του, μεταφέρει την αίσθηση του πόνου προς το σύστοιχο τρίδυμο νεύρο (πέμπτη εγκεφαλική συζυγία). Σε περίπτωση ρήξης της λείας επιθηλιακής επιφάνειας του κερατοειδούς από εκδορά ή ξένο σώμα, η φλουροσκεΐνη θα συσσωρευτεί στο σημείο του τραυματισμού. Κατά την εξέταση με

την σχισμοειδή λυχνία με τη χρήση του κυανού φίλτρου του κοβαλτίου, θα φανεί σαν μια κιτρινοπράσινη κηλίδα.

Ο σκληρός χιτώνας είναι το λευκό, παχύ, ινώδες κάλυμμα του ματιού. Προς τα εμπρός έρχεται σε συνέχεια με τον κερατοειδή και σχηματίζει το σκελετό του οφθαλμικού βολβού. Προς τα πίσω συνεχεται με τη σκληρή μήνιγγα επικαλύπτοντας το σημείο εξόδου του οπτικού νεύρου.

Το πρόσθιο διαμέρισμα του οφθαλμού, είναι ο χώρος μεταξύ κερατοειδούς και ίριδας. Ο χώρος αυτός μπορεί να περιέχει αίμα (ύφαιμα) ή λευκοκύτταρα (οξεία ιρίτιδα). Το πρόσθιο διαμέρισμα είναι αρκετά αβαθές σε ασθενείς που πάσχουν από πρωτοπαθές γλαύκωμα κλειστής γωνίας.

Τι χρειάζεστε

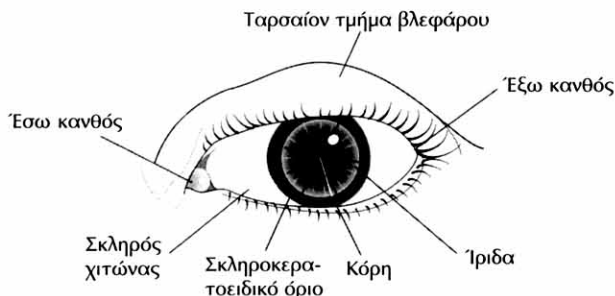
Σχισμοειδή λυχνία με πηγή κυανού φωτός

Ρυθμιζόμενες καρτέλες ή σκαμπώ για τον ασθενή και τον εξεταστή

Αποστειρωμένο χαρτί ή διάλυμα φλουροροσκεΐνης για τη χρώση του επιπεφυκότα

Κλινική τεχνική

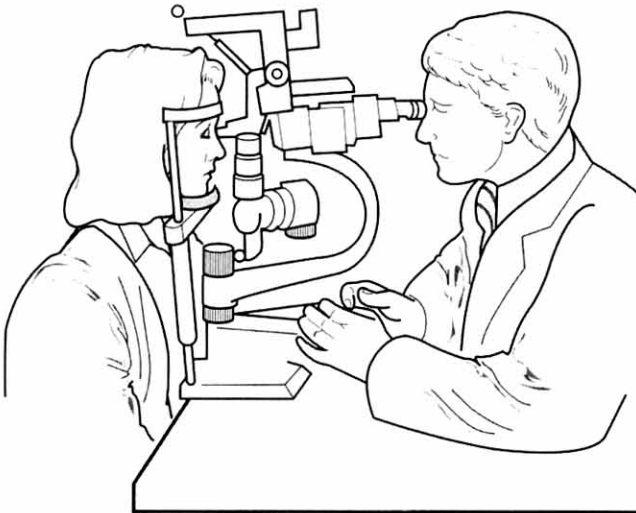
1. Τοποθετήστε τον ασθενή σε αναπauτική θέση. Ρυθμίστε το ύψος του καθίσματος ώστε ο ασθενής να μπορεί να γέρνει άνετα προς τα εμπρός και τοποθετήστε το πηγούνι του/της πάνω στο πλαίσιο της σχισμοειδούς λυχνίας (Εικόνα 1.2).
2. Καθίστε αναπauτικά με το επίπεδο των ματιών σας στο ίδιο ύψος με αυτό των προσοφθάλμιων φακών.
3. Ανοίξτε το διακόπτη της λυχνίας. Επιλέξτε τη ρύθμιση που βρίσκετε δίπλα στη μεγίστη τιμή ισχύος.
4. Επιλέξτε ισχύ 1 x ή 1.6 x για τους προσοφθάλμιους φακούς

ΕΙΚ. 1.1. Εξωτερική ανατομία του οφθαλμού.

(με τη βοήθεια του μοχλού που βρίσκεται ακριβώς κάτω από τους φακούς).

5. Επιλέξτε το φίλτρο με τη λευκή δέσμη φωτός και ρυθμίστε με τη λαβή το διάφραγμα ώστε να έχετε ευρεία δέσμη φωτός. Εξετάστε το μάτι προσεκτικά για οποιαδήποτε εμφανή βλάβη ή ύπαρξη ξένου σώματος. Χρησιμοποιήστε τη λαβή του διαφράγματος για να στενέψετε τη δέσμη του φωτός στα 2 με 3 χιλιοστά. Χρησιμοποιήστε αυτή τη ρύθμιση για να εξετάσετε το πρόσθιο διαμέρισμα. Εστιάστε μέσα και έξω και μετακινήθείτε από πλευρά σε πλευρά με το χειριστήριο ελέγχου. Εξετάστε για ύπαρξη αίματος (ύφαιμα) ή λευκοκυττάρων (η “λάμψη” της ιρίτιδας).
6. Για να μετρήσετε το βάθος του πρόσθιου διαμερίσματος μετακινήστε τη φωτεινή πηγή 45 μοίρες προς το πλάγιο μέρος του ματιού που εξετάζετε. Επιλέξτε μια στενή, 2 με 3 χιλιοστά, δέσμη λευκού φωτός και ρίξτε την με κατεύθυνση από την κροταφική προς τη ρινική πλευρά του πρόσθιου διαμερίσματος. Ένα φυσιολογικό πρόσθιο διαμέρισμα θα επιτρέψει σ’ αυτή την πλάγια δέσμη φωτός να φωτίσει εξ ίσου και τις δύο πλευρές, ενώ σε ένα στενό πρόσθιο διαμέρισμα η κροταφική του πλευρά θα είναι φωτεινή και η ρινική σκιασμένη.
7. Ακολούθως, χρωματίστε τον επιπεφυκότα με τη φθορίζουσα χρωστική. Επανατοποθετήστε τον ασθενή εμπρός σας.

ΕΙΚ. 1.2. Χρησιμοποιώντας την σχισμοειδή λυχνία.

8. Εξετάστε ξανά το μάτι χρησιμοποιώντας τώρα το κυανό φίλτρο του κοβαλτίου. Με αυτό το τρόπο θα αποκαλυφθούν όλα τα ξένα σώματα στον κερατοειδή ή τον επιπεφυκότα, όπως επίσης εκδορές στο επιθήλιο του κερατοειδούς ή σκισίματα του επιπεφυκότα.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

- Η πρακτική εξάσκηση διευκολύνει την ομαλή διενέργεια της εξέτασης με τη σχισμοειδή λυχνία. Γρήγορα θα γίνετε ικανός και θα μπορείτε να συλλέγετε με ευκολία λεπτομερή ευρήματα.
- Οι ασθενείς με τραυματισμό του κερατοειδούς μπορεί να έχουν έντονη φωτοφοβία. Πριν την εξέταση, λίγες σταγόνες τετρακαΐνης ή προπαρακαΐνης ακολουθούμενες από ενστάλαξη μυδριατικού (σκοπολαμίνη 0.25%), εξασφαλίζουν επαρκή αναισθησία και ανακούφιση από τη φωτοφοβία, επιτρέποντας έτσι να γίνει μια λεπτομερής εξέταση.
- Τα παιδιά μπορεί να εξεταστούν επίσης με τη σχισμοειδή λυχνία. Για να μπορούν να φτάσουν στο πλαίσιο της σχισμοειδούς λυχνίας, πρέπει να κάθονται στα γόνατα ενός γονέα. Αν υποπτεύεστε τραυματισμό ή ύπαρξη ξένου σώματος στον κερατοειδή, εξασφαλίστε αρχικά αναισθησία και μυδρίαση.
- Αν δεν υπάρχει διαθέσιμη σχισμοειδής λυχνία, τότε η λυχνία του Wood σε συνδυασμό με ένα ζευγάρι οφθαλμικών φακών για τον εξεταστή είναι μια καλή εναλλακτική λύση. Φορέστε τους οφθαλμικούς φακούς, χρωματίστε το μάτι με τη φθορίζουσα χρωστική, κατευθύνετε τη δέσμη του κυανού φωτός από τη λυχνία του Wood πάνω στο μάτι και εξετάστε για οτιδήποτε παθολογικό.